

ประเด็นการตรวจราชการ : ระบบสุขภาพปฐมภูมิ

ประเด็น/หัวข้อ : อำเภอผ่านเกณฑ์การประเมินการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มีคุณภาพ (พขอ.)

เป้าประสงค์ : เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยใช้หลักการ
“พื้นที่เป็นฐาน ประชาชนเป็นศูนย์กลาง”

ตัวชี้วัด : ร้อยละ 75 ของอำเภอผ่านเกณฑ์การประเมินการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มีคุณภาพ

*****

สถานการณ์และสภาพปัญหาที่ผ่านมา

จังหวัดพิจิตรได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานของพัฒนาคุณภาพชีวิต ระดับอำเภอ (พขอ.) ภายใต้การทำงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พขอ.) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ.2561 อย่างต่อเนื่อง โดยใช้หลักการดำเนินตามองค์ประกอบ UCCARE โดยมีการบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วนมาอย่างต่อเนื่อง และเกิดกระบวนการในการดำเนินงาน เกิดต้นแบบการดำเนินงานระดับจังหวัด การพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ ได้ดำเนินการต่อยอดจากการพัฒนาเครือข่ายระบบสุขภาพระดับอำเภอ ทุกอำเภอได้ดำเนินการตามนโยบายและข้อกฎหมาย จากกระบวนการทบทวนปัญหา อย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ตามประเด็น ODOP ที่เป็นปัญหาของแต่ละอำเภอ อำเภอละอย่างน้อย 2 เรื่อง ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีการค้นข้อมูลปัญหาด้านสุขภาพให้พื้นที่ที่ได้รับทราบ ถอดบทเรียนและทบทวนรายประเด็น มุ่งเน้น กำหนดการดูแลประชาชนทุกกลุ่มให้ชัดเจน เพื่อพิจารณาเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วม ในการคัดเลือก และจัดลำดับความสำคัญในการแก้ปัญหาของพื้นที่ในแต่ละปี อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างระบบสุขภาพในพื้นที่ให้เกิดความยั่งยืน แต่ละพื้นที่ที่มีการจัดประเด็นในการดำเนินงาน ดังนี้

อำเภอ	ประเด็น พขอ.ปี 2565 (สีแดง = ประเด็นมุ่งเน้น)
เมืองพิจิตร	1.อุบัติเหตุทางถนน 2.อาหารปลอดภัย 3.ดูแลผู้สูงอายุ 4.ไข้เลือดออก
วังทรายพูน	1.COVID-19 2.การจัดการขยะในชุมชน 3.NCD 4.ไข้เลือดออก 5. ผู้สูงอายุ 6. D-RTI
โพธิ์ประทับช้าง	1.โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2.การจัดการสิ่งแวดล้อมและการกำจัดขยะ 3.เกษตรปลอดภัย อาหารปลอดภัย
ตะพานหิน	1.เกษตรปลอดภัย 2.อุบัติเหตุ 3.เบาหวาน-ความดัน 4.โรคติดต่อ 5.ผู้สูงอายุ 6.ปัญหายาเสพติด 7.ปัญหาความยากจน
บางมูลนาก	1. การดูแลคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ 2. การสร้างเสริมสุขภาพกลุ่มเด็กและวัยทำงาน 3. การจัดการขยะ 4.การจัดการน้ำ 5.วิถีชีวิตใหม่ COVID-19
โพทะเล	1.โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2.การจัดการสิ่งแวดล้อม 3.อุบัติเหตุทางถนน 4.ออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ 5.การดูแลผู้สูงอายุ 6.โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง
สามง่าม	1.การจัดการสิ่งแวดล้อม 2.การดูแลคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง 3.อุบัติเหตุทางถนน
ทับคล้อ	1.ไข้เลือดออก 2.โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 3.สูงอายุ 4.การจัดการสิ่งแวดล้อมและการกำจัดขยะ 5.อุบัติเหตุ 6.โรคไม่ติดต่อ
สากเหล็ก	1.โรคไข้เลือดออก 2.โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 3.สิ่งแวดล้อม 4.เศรษฐกิจพอเพียง 5.สังคมสูงอายุ 6.เด็กและเยาวชน 7.โรคเรื้อรัง 8.อำเภอสะอาด 9.อุบัติเหตุ
บึงนาราง	1.โรคไวรัสโคโรนา 2019 2. อาหารปลอดภัย 3.วัยรุ่น 4..ควบคุมป้องกันอุบัติเหตุจราจร 5. ผู้สูงอายุ 6.การจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งแวดล้อม
ดงเจริญ	1.การเพิ่มผลผลิตภาคการเกษตร 2. โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 3.โรคไข้เลือดออก 4.การบริหารจัดการสาธารณสุข 5.หญิงตั้งครรภ์ อนามัยแม่และเด็ก 6.โรคไม่ติดต่อ 7.ยาเสพติด
วชิรบำรุง	1.ผู้สูงอายุ ผู้พิการ 2.ขยะ 3.โรคเรื้อรัง 4.การตั้งครุฑก่อนวัยอันควร 5.อุบัติเหตุ 6.เกษตรอินทรีย์ 7.งานควบคุมโรคติดต่อ

ตารางที่ 38 ผลการประเมิน ตามเกณฑ์ UCCARE ปี 2563 - ปี 2565

อำเภอ	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565 ไตรมาสที่ 1
เมือง	3.08	3.67	3.8
วังทรายพูน	4.33	4.33	3.8
โพธิ์ประทับช้าง	5.00	5.00	4.6
ตะพานหิน	4.00	3.92	4
บางมูลนาก	4.25	4.83	4.6
โพทะเล	4.67	4.33	4.1
สามง่าม	3.75	4.00	4.3
ทับคล้อ	3.25	3.83	3.6
สากเหล็ก	3.33	4.00	3.8
บึงนาราง	4.50	4.17	4
ดงเจริญ	3.92	3.33	3.8
วชิรบุรี	4.75	4.33	4.2

2. แผน/กิจกรรม /กระบวนการดำเนินงาน (เพื่อแก้ไขปัญหา/พัฒนาการดำเนินงาน)ในปีงบประมาณ พ.ศ.2565 มีการดำเนินการ ดังนี้

- 1.ทุกอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ ครบทั้ง 12 อำเภอ และมีพื้นที่ที่มีคณะกรรมการ พชต. เพื่อขยายผล ดำเนินการรายประเด็นในระดับตำบล หมู่บ้าน
- 2.มีการประชุม ทบทวนคัดเลือกประเด็นที่สำคัญตามบริบทในพื้นที่ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดำเนินการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา อย่างน้อย 2 ประเด็นทุกอำเภอ (ตามรายละเอียด) พร้อมระบุกลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มเปราะบาง ตามประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการในพื้นที่ เสร็จเรียบร้อยแล้ว
3. มีการจัดทำแผนปฏิบัติการที่บูรณาการงบประมาณ จากหลายภาคส่วน เช่น สสส., สป.,กองทุนสุขภาพ ตำบล, อปท., เงินบริจาค, เงินมูลนิธิ และหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลักตามประเด็น

มาตรการและกลยุทธ์ อำเภอผ่านเกณฑ์การประเมินการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มีคุณภาพ

- 1.ทุกพื้นที่มีการจัดการปัญหาในพื้นที่ ร่วมกันกำหนดประเด็นในการแก้ปัญหา ระบบประเด็นมุ่งเน้น จัดลำดับประเด็นเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน มีทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งเป็นระบบการจัดการสุขภาพในระดับอำเภอ ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ (เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ) เพื่อดูแลสุขภาพทุกกลุ่มวัย
- 2.จัดทีมเยี่ยมเสริมพลัง (AI) ในพื้นที่ และพัฒนาการทำงานตามเกณฑ์ UCCARE
- 3.จัดเวทีนำเสนอกระบวนการ พชอ.ตามประเด็น / การเรียนรู้ พชอ. ต้นแบบ ในโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับสุขภาวะประชาชนด้วยกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) เพื่อสนับสนุนกลไกการดำเนินงานของ(พชอ.) ให้ทุกภาคส่วนร่วมขับเคลื่อนการดำเนินการ อย่างเป็นระบบ ในประเด็นปัญหาด้านคุณภาพชีวิตในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน
- 4.ส่งเสริม และสนับสนุน กลไกการขับเคลื่อน พชอ. ปรับแนวคิดวิธีการดำเนินการคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.),ระดับตำบล (พชต.) ใช้ Community Base ในการจัดการระบบสุขภาพ และการมีส่วนร่วมจากภาคี เครือข่าย ทุกภาคส่วน
- 5.ผลักดันให้มีการใช้แหล่งงบประมาณที่มาจากหลายส่วน เช่น กองทุนสุขภาพตำบล สสส.และสป. เป็นต้น
- 6.กระตุ้นการวางแผน และการใช้งบประมาณ ในประเด็นที่เป็นปัญหาเร่งด่วนในพื้นที่ หรือ ประเด็นมุ่งเน้น ให้ทันเวลา และทันเหตุการณ์

7.กำกับติดตามประเด็น พขอ.จากเวทีนิเทศติดตามงานในทุกอำเภอ เวทีการประชุมคณะกรรมการบริหาร สาธารณสุขจังหวัด (กวป.) ทุกเดือนและการนิเทศติดตามงานระดับจังหวัด ปีละ 2 ครั้ง และจัดทำข้อมูลประเมิน UCCARE ปีละ 2 ครั้ง

8.เน้นการขับเคลื่อน พขอ. ให้เชื่อมโยงระบบบริการปฐมภูมิ ชุมชน, ท้องถิ่น ,อสม.และภาคีเครือข่ายในพื้นที่

3. ผลการดำเนินงาน (Output) ตามมาตรการสำคัญ/เป้าหมาย/ตัวชี้วัด ที่ต้องดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์เชิงปริมาณ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (อภิปรายผล)

ตารางที่ 39 ผลการประเมิน UCCARE ครบทุกอำเภอ รอบที่ 1-2565

อำเภอ	Unity Team	Customer Focus	Community Participation	Appriciation	Resource Sharing	Essential Care	สรุปคะแนน
เมืองพิจิตร	4	4	4	3	4	4	3.8
วังทรายพูน	4	4	5	3	4	3	3.8
โพธิ์ประทับช้าง	5	5	5	4	4	5	4.6
ตะพานหิน	5	5	4	3	4	3	4
บางมูลนาก	5	5	5	4	4	5	4.6
โพทะเล	5	4	5	3	4	4	4.1
สามง่าม	5	4	5	4	4	4	4.3
ทับคล้อ	4	4	4	3	3	4	3.6
สากเหล็ก	4	4	4	4	3	4	3.8
บึงนาราง	4	4	4	4	4	4	4
ดงเจริญ	4	4	4	3	4	4	3.8
วชิรบำรุง	5	5	4	3	4	4	4.2

มาตรการและกลยุทธ์ “6 building block” อำเภอผ่านเกณฑ์การประเมินการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มีคุณภาพ

S: จังหวัดพิจิตรทั้ง 12 อำเภอมีการจัดการปัญหาในพื้นที่ ร่วมกันกำหนดประเด็นในการแก้ปัญหา ระบุประเด็นมุ่งเน้น จัดลำดับประเด็นเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน มีทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งเป็นระบบการจัดการสุขภาพในระดับอำเภอ ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ (เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ) ดูแลทุกกลุ่มวัย และกลุ่มเปราะบางในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยจัดบริการที่จำเป็นในการดูแลกลุ่มเปราะบาง

-ในระดับจังหวัด มีการส่งเสริมและสนับสนุน ดังนี้

W/G: พัฒนาศักยภาพ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต พขอ.ทั้ง 12 อำเภอ

: จัดทีมเยี่ยมเสริมพลัง (AI) ในพื้นที่ และพัฒนาการทำงานตามเกณฑ์ UCCARE

D&E/P: จัดกิจกรรม ส่งเสริม และสนับสนุน กลไกการขับเคลื่อน พขอ. ปรับแนวคิดวิธีการดำเนินการ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พขอ.),ระดับตำบล (พขต.) ใช้ Community Base ในการจัดการระบบสุขภาพ และการมีส่วนร่วมจากภาคี เครือข่าย ทุกภาคส่วน

F: ผลักดันให้มีการใช้แหล่งงบประมาณที่มาจากหลายส่วน เช่น กองทุนสุขภาพตำบล สสส.และสป.

L: กระตุ้นการวางแผน และการใช้งบประมาณ ในประเด็นที่เป็นปัญหาเร่งด่วนในพื้นที่ หรือประเด็นมุ่งเน้น ให้ทันเวลา และทันเหตุการณ์

I: กำกับติดตามประเด็น พขอ.จากการนิเทศติดตามงานระดับจังหวัด 1 ครั้ง ระหว่าง วันที่ 10 -24 มกราคม 2565 และประเมินผลงานตามเกณฑ์ UCCARE ปีละ 2 ครั้ง

P: บูรณาการขับเคลื่อน พขอ. ให้เชื่อมโยงระบบบริการปฐมภูมิ ชุมชน, ท้องถิ่น และ อสม.

4.ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ

-สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้กิจกรรมที่กำหนดไว้ในไม่ปฏิบัติตามแผนงาน

5. ผลงานเด่น/นวัตกรรม

-ประเด็น ODOP ที่เป็น Good Practice ของอำเภอ ปี 2564

*พิธีประทับช้าง/โพทะเล/บึงนาราง/ตงเจริญ การควบคุมการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

*วชิรบาร์มี/วังทรายพูน การจัดการขยะ

*สะพานหิน เกษตรปลอดภัย

*บางมูลนาก/สามง่าม ผู้สูงอายุ

*เมืองพิจิตร อุบัติเหตุทางถนน

*สากเหล็ก การป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก

6. ความต้องการการสนับสนุนจากส่วนกลาง

-

7. สิ่งที่จะพัฒนาต่อยอด

-สร้างทีมงาน สร้างสัมพันธ์ภาพทุกระดับและค้นหาจุดแข็งในชุมชน

-การจัดวางระบบเพื่อสานต่อแต่ละประเด็นการทำงานให้ชัดเจน

-ส่งเสริม และสนับสนุนต้นแบบ /แบบอย่างดีๆ สิ่งดีๆ ในชุมชน

-สร้างการจัดการตนเอง ชุมชน ตำบล อำเภอ

-สร้างความเป็นเจ้าของ ค้นหาแนวร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง

-บูรณาการแต่ละประเด็น กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ในทุกกลุ่มวัย

-มีการกระตุ้นติดตาม จัดเวทีเสริมพลัง เชิดชูเกียรติ สร้างความภาคภูมิใจ

-สรุปประเด็นองค์ความรู้ที่ได้ ถอดบทเรียน เสนอผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการทำงานต่อไป

ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัด : นางสาวบุญช่วย จุลบุตร

ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

กลุ่มงานพัฒนาคุณภาพและรูปแบบบริการ

โทรศัพท์ 081-0401225 Email : boonhelp2555@hotmail.com